

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1649

Cap. 9. An impedimentum sit causa illius effectus, quem reddit
difficiliorem, & an actus intellectus, & Voluntatis essentialiter pendeant à
suis motiuis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38987

CAPVT IX.

*An impedimentum sit causa illius
effectus, quem reddit diffici-
liorem, & an actus in-
tellectus, & Volun-
tatis essentialiter
pendeant à
suis mo-
tibus?*

110 **V** Idetur obstare
nostræ doctrinæ,
per quam diximus volitionem
exprimere non solum motiuam
impellentiam, sed etiam retrahē-
tiam, quòd si hoc esset, impedi-
mentum, esset causa necessariò
requisita ad id, ad quod est im-
pedimentum; atque adeò non
redderet effectum difficilē, sed
po-

potiùs sine illo effectus esset im-
possibilis. Nam ex.g. malitia la-
boris reddit difficiliorem hìc, &
nunc voluntatē orandi: quā eli-
cio, & tamē hęc volūtas orādi,
quam habeo, per nos exprimit
hoc impedimentū; dicit enim:
*volo orare, quamuis oratio sit la-
boriosa;* ergò hęc voluntas pen-
det essentialiter à cognitione
huius impedimenti, ita vt sine
illo non posset esse: & per con-
sequens oratio, quæ est effectus
huius voluntatis est etiam de
facto effectus mediatuſ talis im-
pedimenti.

III Respondeo tamen id,
quod deducitur, nō esse absur-
dū, aut nouū. Mitto quòd in sē-
tentiā Aristotelis impedimētū,
hoc est, resistentia, requiritur
necessariò ad motum; sed nihil

cōmunius, quàm, quòd victo-
ria sit talis effectus, qui non po-
test haberi sine obfistentià con-
trarij: & certè, etiam si nostra
sententia, non esset vniuersali-
ter vera; nemo negabit possibi-
lem esse hunc actum: *volo orare,*
quamuis oratio sit laboriosa. de
hoc autem actu possibili re-
deunt supradicta argumenta.

112 Dicimus ergo, illud vo-
cari impedimētum alicuius ef-
fectus, quod inclinat ad effectū
oppo sitū siue id requiratur, siue
non requiratur ad effectum il-
lum, cuius est impedimentum.
Et quoniam cognitio laboris in-
clinat ad omissionem orationis;
ideò dicitur impedimentum
orationis. Quamuis enim sine
illà cognitione non posset dari
hæc voluntas, quà de facto volo
ora-

orare, daretur tamen facilius
alia voluntas, quæ esset causa
eiusdem effectus. Quare faci-
lius, & probabilius daretur ipsa
oratio si non esset tale impedi-
mentum. Id vnum colligitur
ex hoc argumento, quod si in-
ueniri posset in naturâ corpo-
rum minima resistantia possi-
bilis, hæc in sententiâ Aristote-
lis non esset impedimentum
motus: hic enim effectus non
fieret facilius sinè illâ, quàm
cùm illâ.

113 Prætereà non est neces-
se affirmare, quod impedimen-
tum sit causa eius volitionis, ad
quam est impedimentum, &
effectuum inde sequentium.
Probabilius enim videtur in
volitione distingui substantiam
actus, quæ scilicet vult hoc, vel

illud obiectum, à dependentià
quam talis substantia habet nō
solūm ex motiuis retrahenti-
bus, sed etiam ex impellētibus ;
quare motiuum illud retrahens
est quidem impedimentum re-
spectu substantiæ actus, quæ
posset facilius poni sine illo; sed
non est impedimentum respec-
tu illius modi tendendi, qui
exprimitur per vocem *quamuis*,
vt dixi. Nām ille est quidam
effectus essentialiter difficilis,
hoc est talis, de cuius negatione
sit probabilitas in actu primo,
sed non est effectus, qui sine
illo motiuo retrahente possit
poni; adeòque per illud motiuū
non redditur difficilis, sed pos-
sibilis : eius verò difficultas es-
sentialis in hoc ipso est, quòd
essentialiter supponat tale mo-
tiuū. Quòd

114 Quòd verò isti ordines ad motiua impellētia, vel rethentia sint aliqui modi distincti ab ipsà entitate volitionum (& eodem modo philosophandum est de cognitionibus) habetur primò ex paritate aliorū accidentium, in quibus agnoscimus indifferentiam, vt producantur ab hęc, vel ab illa, causà, & cum victorià huius, vel illius difficultatis: Nàm communi existimatione putamus eundem esse calorē, qui priùs producitur à sole, & qui deinde conseruatur à solo Deo: neque pariter censemus esse alium, si producatur cum maiori, vel cū minori resistentià subiecti. Secundò, idem habetur, quia sic planissimè explicamus quid sit motiuum adæquatum, vel ina-

dæquatum, impulsium, vel finale, & coetera eiusmodi, quæ à Iuristis, & à Theologis moralibus passim vsurpantur, & in contrariâ sententiâ vix possunt declarari nisi confugiendo ad futura libera cõditionata, quorum veritas soli Deo patet, & non potest constituere meritum aut demeritum, neque vllam obligationem.

115 In nostrâ verò sententiâ facillimè hæc intelliguntur. Motiuum enim adæquatū & finale est illud, à quo actus dependet per talem ordinem, qui fuisset physicè sufficiens ad existentiam ipsius actus; motiuum inadæquatū dicitur quando talis ordo exigit essentialiter aliud complementum; motiuū impulsium est illud, à quo actus

ctus

ctus pendet per talem ordinē,
qui supponat alium ordinem,
sufficientem, & cōpletum. Nec
enim ita repugnant duæ causæ
totales intentionales, sicut duæ
causæ totales physice: nam cau-
salitas physica est purum me-
dium institutum à naturà in
ordine ad effectum; duplex
autem medium adæquatum
esset frustrà: at natura nihil
facit frustrà. Sed causalitas in-
tentionalis est expetibilis etiā
gratià sui, & in ratione finis,
melius enim est habere actum
pendentem ab vno motiuo,
quàm ab alio; & à multis, quàm
ab vno.

116 Tertiò, per hoc ipsū sal-
uamus, quomodo petitio licita
numquam petat ne disiuncti-
uè quidem aliquod malum.

G 5

Ex. g.

Ex.g. qui petit à mercatore, ut vendat sibi mercem, aliquando est moraliter certus, quòd mercator vendet illam voluntate peccaminosà, ex.g. affectu avaritiæ, quòcirca illa petitio non est restricta ad desiderandam, & procurandam voluntatem licitam, sed vult & erit contenta vel per licitam, vel per illicitam. In nostrà quidem sententià, id facilè explicatur; vult enim emptor directè, & procurat substantiam volitionis vendendi, quæ ex se est licita. Modum autem illum vendendi, ex fine illicito, in quo modo consistit malitia, nullà ratione vult, aut procurat, sed tantùm prævidet, & permittit. Item qui petit pecunias foenori urgente necessitate, reipsà procurat in

mu-

mutuatore voluntatem mutuā-
di pecuniam, quæ est licita: ad-
ditionem verò illius pacti illi-
citam, (quæ additio potest esse
modus distinctus à substantiā
illius voluntatis,) nō procurat,
sed tantum est paratus accep-
tare, si non possit aliter obtine-
re illud licitum, quod procu-
rat.

C A P V T X.

*De inuoluntario simpliciter, vio-
lento, & coacto.*

117 **I**nuoluntarium sim-
pliciter est id, quod
fit contra voluntatem efficacē.
Ignorantia quamuis antecedēs
non potest causare, vt sit in-
uoluntarium simpliciter secun-

G 6. dum